

موانع نهادینه کردن آزاداندیشی از مدارس / ابتدا باید معلمان آموزش ببینند

رئیس سابق انجمن مطالعات برنامه درسی ایران و استاد دانشگاه خوارزمی با توجه به سخنرانی امروز رئیس جمهور و وارد کردن ...

یک کارشناس در گفتگو با مهر:

موانع نهادینه کردن آزاداندیشی از مدارس / ابتدا باید معلمان آموزش ببینند

رئیس سابق انجمن مطالعات برنامه درسی ایران و استاد دانشگاه خوارزمی با توجه به سخنرانی امروز رئیس جمهور و وارد کردن بحث آزاداندیشی در کتب درسی و زنگ گفتگو و ... با اشاره به اینکه برای تحقق این امر ابتدا باید زمینه‌های این کار را فراهم کنیم، یعنی ابتدا معلمان خود را بر این اساس پرورش دهیم، گفت: با این همه مشکلاتی که برای جامعه معلمان ما فراهم هست چگونه می‌توان توقع گفتگو یا همین بحث مهم آزاداندیشی را داشت. حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر حسن روحانی، رئیس جمهور صبح روز دوشنبه اول مهرماه با حضور در دبیرستان دخترانه فاطمه الزهرا(س) در منطقه 18 شهر تهران پس از نواختن زنگ آغاز سال تحصیلی و تبریک به فرهنگیان و دانش آموزان به ارائه سخن پرداخت. وی در بخشی از صحبت‌های خود به ایجاد زنگ گفتگو اشاره کرد و افزود: زنگ گفتگو به ویژه باید در مقطع متوسطه ایجاد شود چرا که دانش آموزان باید از مدرسه گفتگو کردن با یکدیگر، نقد مودبانه و انتقاد از یکدیگر را یاد بگیرند.

روحانی با بیان اینکه درخواست من آن است که با ایجاد زنگ گفتگو، کرسیهای آزاداندیشی که مورد توجه مقام معظم رهبری است نیز محقق شود، تأکید کرد: بنابراین به وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی پیشنهاد دارم که این زنگ را در ساعتی از هفته یا ماه در مدارس بگنجانند و سپس این زنگ به عنوان ماده درسی که دانش آموز به ارزش نمره می‌گیرد، تبدیل شود. قطعاً با این اقدام دانش آموزان با بحث و مباحثه و تضارب آراء آشنا و آشناتر می‌شوند. در گفتگو با دکتر مجید علی‌عسگری، رئیس سابق انجمن مطالعات برنامه درسی ایران و استاد دانشگاه خوارزمی در گفتگو با خبرنگار مهر به سؤالاتی در این باره پاسخ داد که اکنون از نظر شما می‌گذرد.

*از چه مقاطع تحصیلی بحث آزاداندیشی و ایجاد کرسیهای آزاداندیشی باید در سیستم آموزشی ما مورد پیگیری قرار گیرد؟

بحث کرسیهای آزاداندیشی سالهاست که در کشور ما مطرح شده و این بحثی ریشه ای است که باید تمام مقاطع و شئون مملکت رواج پیدا کند. این گونه نیست که مثلاً با گذاشتن درس دو واحدی در دوره‌های خاص، بتوان گفت صاحب کرسیهای آزاداندیشی شدیم. بنابراین باید به شکل‌ها و شیوه‌های مختلف از مقاطع پیش دبستان، دبستان و راهنمایی و دبیرستان تا دانشگاه ادامه پیدا کند تا به عنوان تفکر درآید و در تمام سیستم آموزشی ما ریشه بدواند.

*این موضوع که در یک گفتگو، "قدرت استدلال برتر" باید حاکم شود را چگونه می‌توان در نظام آموزشی ما نهادینه ساخت؟

کلا سؤالات این‌چنینی را به این صورت پاسخ می‌دهم که ما سیستم یا نظام آموزشی داریم که این نظام آموزشی پایه و اساس جامعه ما را تشکیل می‌دهد. اگر کلاً بیائیم برای سیستم آموزشی خودمان ارزش قائل شویم می‌توانیم آن برنامه‌هایی را که در نظر دارید را در سیستم اجرا کنید. سیستم آموزشی ما مجموعه به هم پیوسته‌ای متشکل از معلم، شاگرد، زمان و مکان، ساعت‌های آموزشی که تخصیص پیدا می‌کند و عناصر دیگری که از آن به عنوان عناصر برنامه درسی می‌شناسیم، است که باید اینها را به عنوان یک مجموعه در هم تنیده در نظر بگیریم. هر چیزی مانند آزاداندیشی، تفکر، پژوهش و ... را به صورت پکیجی در تمام نظام باید در نظر بگیریم. به هر حال اجرای این کارها در عمل کار بسیار سختی است.

*با توجه به اینکه رئیس جمهور در اول مهر در سخنرانی خود در زنگ افتتاح مدارس، کرسیهای آزاداندیشی را با زنگ گفتگو در مدارس مرتبط کرده این تأکید چگونه عملی می‌شود و با چه راهکارهایی می‌توان آنرا در سیستم آموزشی ما نهادینه کرد؟

اگر بخواهم به صورت عملی خدمت شما عرض کنم باید بگویم ما باید زمینه‌های این کار را فراهم کنیم یعنی ابتدا معلمان خود را بر این اساس پرورش دهیم. وقتی معلم خودش آمادگی گفتگو را ندارد، چه توقعی می‌توان داشت. با این همه مشکلاتی که برای جامعه معلمان ما فراهم هست چگونه می‌توان توقع داشت گفتگو یا همین بحث مهم آزاداندیشی را که آقای رئیس جمهور مطرح کردند را در سیستم آموزشی خودمان رواج دهیم.

تأکید می‌کنم برای شروع کار باید به فکر دانشگاه فرهنگیان و سیستمهای آموزش و تربیت معلم باشیم در این صورت ما می‌توانیم

زمینه اش را فراهم کنیم. این کار به زمان نیاز دارد و نمی‌توان انتظار داشت به سرعت به نتیجه برسد. باید سالها کار کنیم تا این عمل نیکو، گفتگو، شیوه های اظهار نظر و همین طور تفکر و آزاداندیشی را در کشور و جامعه گسترش دهیم. تا تحقق این امر، عجله هم نباید کرد.